

Βρυξέλλες, 15.1.2014
COM(2013) 941 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία και στον βίαιο
εξτρεμισμό :
Ενίσχυση της ενωσιακής απόκρισης**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΒΙΑΙΟ
ΕΞΤΡΕΜΙΣΜΟ:**

Ενίσχυση της ενωσιακής απόκρισης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Τάσεις και προκλήσεις

Από τότε που η ενωσιακή στρατηγική για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης επικαιροποιήθηκε για τελευταία φορά, το 2008, οι τάσεις, τα μέσα και οι μορφές ριζοσπαστικοποίησης έχουν εξελιχθεί και διευρυνθεί ακόμη περισσότερο.

Πρώτον, η τρομοκρατία στην Ευρώπη εμπνέεται τώρα από πολύ μεγαλύτερο φάσμα ιδεολογιών, όπως διαπιστώθηκε από την έκθεση Eurpol 2013 TE-Sat. Σε αυτές συγκαταλέγονται οι εθνικιστικές και αποσχιστικές ιδεολογίες, εκείνες που εμπνέονται από την *Al Qaida*, καθώς και οι βίαιες αριστερές, αναρχικές και δεξιές ιδεολογίες.

Δεύτερον, η τρομοκρατία και η οι βίαιες εξτρεμιστικές ενέργειες στην ΕΕ δεν αποτελούν αποκλειστικότητα συγκεντρωτικών και ιεραρχημένων οργανώσεων. Η απειλή έχει εξελιχθεί σταδιακά ώστε να συμπεριλάβει μικρότερες ομάδες που έχουν τη βάση τους στην ΕΕ, πυρήνες και μεμονωμένα άτομα που δρουν με πιο ανεμπόδιτο και απρόβλεπτο τρόπο. Σχεδιάζουν επιθέσεις με περιορισμένες ή και χωρίς καθόλου οδηγίες από κάποια οργάνωση, καθιστώντας την πρόληψη ακόμα δυσχερέστερη.

Πολλοί τρομοκράτες που σχεδιάζουν επιθέσεις σε ευρωπαϊκό έδαφος είναι και οι ίδιοι Ευρωπαίοι. Οι επιθέσεις αυτές δεν προκαλούν μόνον απώλειες ζωών και οικονομικές ζημιές· μπορούν να καλλιεργήσουν τους σπόρους της διχόνοιας μεταξύ των κοινοτήτων στην Ευρώπη, οδηγώντας σε όλο πιο αντιδραστικές και εξτρεμιστικές απόψεις σε άλλα τμήματα της κοινωνίας. Το φαινόμενο αυτό συμβάλλει στη δημιουργία φυτώριου εξτρεμισμού, διαιωνίζοντας ένα φαύλο κύκλο ριζοσπαστικοποίησης, επιθετικότητας και βίαιων αντιδράσεων.

Η Ευρώπη επηρεάζεται επίσης άμεσα από την τρομοκρατική δραστηριότητα ανά τον κόσμο. Οι Ευρωπαίοι μπορούν να είναι θύματα επιθέσεων, όπως φάνηκε καθαρά στις πρόσφατες φρικαλεότητες που διαπράχθηκαν στο Ναϊρόμπι. Μπορεί όμως να είναι και οι δράστες αυτών των επιθέσεων. Οδηγούμενοι συχνά στην ριζοσπαστικοποίηση στην Ευρώπη από εξτρεμιστική προπαγάνδα ή από στρατολόγους, οι Ευρωπαίοι ταξιδεύουν στο εξωτερικό για να εκπαιδευτούν και να πολεμήσουν σε εμπόλεμες ζώνες, ενώ ριζοσπαστικοποιούνται ακόμη περισσότερο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Έχοντας αποκτήσει νέες πολεμικές δεξιότητες, πολλοί από αυτούς τους ευρωπαίους «αλλοδαπούς μαχητές» ενδέχεται να αποτελούν απειλή για την ασφάλειά μας κατά την επιστροφή τους από μια ζώνη συγκρούσεων. Μακροπρόθεσμα, θα μπορούσαν να δράσουν ως καταλύτες για τη τρομοκρατία. Το φαινόμενο των αλλοδαπών μαχητών δεν είναι καινούργιο, αλλά, καθώς συνεχίζονται οι συγκρούσεις στη Συρία, ο αριθμός των εξτρεμιστών που

ταξιδεύουν για να συμμετάσχουν στις συγκρούσεις αυξάνεται. Και καθώς αυξάνεται ο αριθμός των ευρωπαϊών μαχητών, αυξάνεται και η απειλή για την ασφάλειά μας.

Οι τρομοκρατικές ομάδες και οι εξτρεμιστές εκμεταλλεύονται την πρόοδο της τεχνολογίας για να βρουν νέους τρόπους προσέγγισης των δυσαρεστημένων νέων, επωφελούμενοι από τους ιστοτόπους κοινωνικής δικτύωσης, τα διαδικτυακά βίντεο και τους ριζοσπαστικούς διαδικτυακούς χώρους συζήτησης. Διαδίδουν την προπαγάνδα τους σε μεγαλύτερη κλίμακα, ταχύτερα και αποτελεσματικότερα.

Οι παραδοσιακές τεχνικές επιβολής του νόμου δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των εξελισσόμενων τάσεων της ριζοσπαστικοποίησης και απαιτείται, συνεπώς, ευρύτερη προσέγγιση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης. Στην ευρύτερη αυτή προσέγγιση πρέπει να συμμετέχει το σύνολο της κοινωνίας.

Η παρούσα ανακοίνωση καλύπτει όλες τις μορφές ριζοσπαστικοποίησης και προσδιορίζει τομείς που περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία και στον βίαιο εξτρερισμό.

1.2 Γενική προσέγγιση και στόχος

Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης και οι βασικές δράσεις εκτελούνται και πρέπει να συνεχίσουν να εκτελούνται σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν επιτελέσει σημαντικό έργο σε αυτόν τον τομέα και μπορούν να μοιραστούν την εμπειρία τους με άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Με τις αυξανόμενες ανησυχίες για τη διαδικτυακή ριζοσπαστικοποίηση και την αξιοσημείωτη αύξηση των ανοικτά εξτρεμιστικών ομάδων στην Ευρώπη, όλο και περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν απειλές προερχόμενες από την ριζοσπαστικοποίηση. Σε όλη την ΕΕ, ο κίνδυνος της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί σε εξτρεμιστική βία αυξάνεται και τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από την εντατικοποίηση των προσπαθειών τους για να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά σε αυτές τις προκλήσεις.

Η ριζοσπαστικοποίηση υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα με πολλούς τρόπους. Για παράδειγμα, η χρήση των διαδικτυακών χώρων συζήτησης, των κοινωνικών μέσων και άλλων επιγραμμικών εργαλείων έχει συχνά διεθνή διάσταση. Δεδομένου ότι το είδος των απειλών που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη είναι συχνά παρόμοιο, η ανάληψη δράσης σε ενωσιακό επίπεδο μπορεί να είναι αποτελεσματικότερη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει ήδη τις προσπάθειες των κρατών μελών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρερισμού. Το 2011, η Επιτροπή θέσπισε το δίκτυο για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN), το οποίο συνδέει περισσότερους από 700 εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες από όλη την Ευρώπη. Το RAN συγκεντρώνει εμπειρογνώσια και διευκολύνει την ανταλλαγή ιδεών σχετικά με θέματα που κυμαίνονται από την ανάθεση ευθυνών σε τοπικούς φορείς έως τη διοργάνωση διεθνών διασκέψεων, συγκεντρώνοντας εμπειρογνώσια σε όλα τα επίπεδα.

Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (Ύπατη Εκπρόσωπος) και με τη στήριξη του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης (ΣΑΔ), μπορεί να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Με τον τρόπο αυτό, η Επιτροπή ανταποκρίνεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2013, και συμβάλλει στην ευρύτερη δράση της επικαιροποίησης της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών. Το επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζει δέκα τομείς όπου τα κράτη μέλη και η ΕΕ θα μπορούσαν να αναλάβουν περαιτέρω δράση για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Οι δράσεις που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση αντικατοπτρίζουν τη δέσμευση της ΕΕ να διασφαλίσει την ασφάλεια και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ευκαιριών των πολιτών της ΕΕ όπως κατοχυρώνονται στο Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της ελευθερίας της έκφρασης και της ενημέρωσης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και του σεβασμού της γλωσσικής, πολιτιστικής και θρησκευτικής πολυμορφίας.

2. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η Επιτροπή, με την υποστήριξη της Ύπατης Εκπροσώπου και του Συντονιστή της Αντιτρομοκρατικής Δράσης (ΣΑΔ), καθώς και με τη σημαντική συνεισφορά του RAN, προσδιόρισε δέκα τομείς, τους οποίους τα κράτη μέλη και η ΕΕ θα μπορούσαν να λαμβάνουν υπόψη στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλουν για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Το παρόν μέρος περιλαμβάνει σύντομες επεξηγήσεις του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες αυτές θα μπορούσαν να προσθέσουν αξία στις προσπάθειες των κρατών μελών για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και σκιαγραφεί σε κάθε περίπτωση τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να στηρίξει η Επιτροπή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Το RAN συγκέντρωσε τις προσεγγίσεις και τις βέλτιστες πρακτικές από την ΕΕ, τις οποίες η Επιτροπή αναρτά στο διαδίκτυο για να συνοδέψει την παρούσα ανακοίνωση. Η συλλογή αυτή περιλαμβάνει ευρύ φάσμα πρακτικών που συμπληρώνουν τις δράσεις που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση.¹

Οι δράσεις που περιγράφονται στις ακόλουθες παραγράφους προορίζονται να υλοποιηθούν με τη χρήση των πόρων των υφιστάμενων προγραμμάτων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020. Οι δράσεις θα χρηματοδοτηθούν εντός του προγραμματισμένου προϋπολογισμού και σύμφωνα με τους στόχους των προγραμμάτων. Εάν χρειασθούν συμπληρωματικοί ανθρώπινοι πόροι, θα ανακατανεμηθούν οι θέσεις του υπάρχοντος προσωπικού. Τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί σε αποκεντρωμένο οργανισμό θα εμπίπτουν στην τρέχουσα εντολή του οργανισμού αυτού και θα καλυφθούν από τους πόρους που

---

¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm.

διαθέτει για την περίοδο 2014-2020. Οι προτεινόμενες πρωτοβουλίες δεν συνεπάγονται πρόσθετες δαπάνες για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

2.1 Τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από τη χάραξη εθνικών στρατηγικών για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

Αν και η τρομοκρατία δεν έχει πλήξει άμεσα όλα τα κράτη μέλη, η απειλή υφίσταται και οι τρομοκρατικές επιθέσεις είναι απρόβλεπτες. Η τρομοκρατία μπορεί να χτυπήσει οπουδήποτε οποτεδήποτε. Κατά συνέπεια, έχει ζωτική σημασία να εργαστούμε από κοινού και να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να αποσοβήσουμε εκ των προτέρων αυτή την απειλή.

Πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη εφαρμόσει μέτρα για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Αλλά οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στο πλαίσιο του σκέλους της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας που έχει στόχο την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης δεν χρησιμοποιούνται ευρέως. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει τέτοιες προσεγγίσεις ενώ άλλα όχι. Οι εφαρμοζόμενες στρατηγικές βασίζονται στην οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ ενδιαφερομένων από το τοπικό έως το διεθνές επίπεδο. Αποτελεσματική πρόληψη σημαίνει συμμετοχή μη κυβερνητικών οργανώσεων, εργαζομένων στην πρώτη γραμμή, υπηρεσιών ασφαλείας και εμπειρογνομών του τομέα.

Οι στρατηγικές αυτές απαιτούν την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στο εσωτερικό και μεταξύ των κοινοτήτων, την προώθηση αμοιβαίας κατανόησης για τις ευαισθησίες και τα προβλήματα του άλλου, τη συμμετοχή διαφόρων τμημάτων της κοινωνίας, καθώς και πολλά άλλα. Η συγκέντρωση όλων αυτών των διαφόρων πτυχών μειώνει τον κίνδυνο της ριζοσπαστικοποίησης και αυξάνει τις ευκαιρίες για την ανάσχεση των διαδικασιών που οδηγούν στον εξτρεμισμό και τη βία.

Όπως επισημάνθηκε από το RAN, μια προϋπόθεση για την αποτελεσματική πρόληψη είναι περισσότερα κράτη μέλη να εφαρμόσουν στρατηγικές για την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ, βασιζόμενα στις δικές τους αναλύσεις και προδιαγραφές όσον αφορά την απειλή. Οι εθνικές στρατηγικές μπορούν να συνδέονται με την αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ και μπορούν να εξετάζουν τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και άλλων σχετικών φορέων, προκειμένου να εντοπίσουν καινοτόμους τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού.

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ύπατη Εκπρόσωπο και με την υποστήριξη του ΣΑΔ, θα μπορούσε επίσης να στηρίζει τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των στρατηγικών τους, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων και να διευκολύνει τη συνεργασία εντός της ΕΕ.

2.2 Εδραίωση της εμπειρογνωσίας που είναι αφιερωμένη στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

Υπάρχει ευρύ φάσμα εμπειρογνώσιας και βέλτιστων πρακτικών εντός και εκτός της ΕΕ. Οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής και άλλοι ενδιαφερόμενοι στα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σ' αυτή τη βάση γνώσεων και να αντλούν από αυτή. Η σύσταση του RAN ήταν ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση· οι διαρθρωμένοι διάλογοι τους οποίους προώθησε θα πρέπει να συνεχιστούν, ενώ το απόθεμα των βέλτιστων πρακτικών που είχαν ως αποτέλεσμα θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω. Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να συμβάλει στην εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής, των πανεπιστημίων, των ιδιωτών εταιρών και των διεθνών φόρουμ.

Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή προτείνει να ενισχυθεί ο ρόλος της γραμματείας του RAN και να καταστεί, έως το 2015, ένας πραγματικός πόλος γνώσεων που θα συγκεντρώνει την εμπειρογνώσια που είναι αφιερωμένη στην πρόληψη και την αντιμετώπιση ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία και στον βίαιο εξτρεμισμό. Εκτός από τον υλικοτεχνικό της ρόλο, τα κύρια καθήκοντά της θα είναι:

- να απαντά πρωτίστως σε αιτήματα των κρατών μελών και της Επιτροπής για στήριξη των προσπαθειών τους να εφαρμόσουν τις προτάσεις για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης
- να συνδέσει την εμπειρογνώσια στον τομέα της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης, μεταξύ άλλων, με τη συγκέντρωση και τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών, καθώς και την ενεργή συμβολή στη διαμόρφωση του θεματολογίου της έρευνας·
- να λειτουργεί ως κόμβος συντονισμού για πρωτοβουλίες πρόληψης εντός και εκτός της ΕΕ·

Η Γραμματεία του RAN θα λειτουργήσει σε βάση περιορισμένης χρονικής διάρκειας, κατόπιν διαγωνισμού.

2.3 Καλύτερη ευθυγράμμιση των εργασιών του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ριζοσπαστικοποίηση με τις ανάγκες των κρατών μελών

Το RAN ανέπτυξε επιτυχώς εργαλεία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ριζοσπαστικοποίησης. Το διαδικτυακό απόθεμα βέλτιστων πρακτικών αποτελεί ένα καλό παράδειγμα του έργου του. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η εγκατάσταση ηλεκτρονικής μάθησης η οποία επιτρέπει την εξ αποστάσεως ανταλλαγή πληροφοριών και ιδεών μεταξύ των μελών του δικτύου. Το RAN άρχισε επίσης να πραγματεύεται συγκεκριμένα φαινόμενα σε ειδικά εργαστήρια και προγράμματα. Ολοκλήρωσε πρόσφατα το έργο του για διάλογο με τους ξένους μαχητές, εστιαζόμενο στην πρόληψη, την προσέγγιση, την αποκατάσταση και την επανένταξη. Πρόκειται για ένα όλο και πιο σημαντικό θέμα, δεδομένου ότι οι συγκρούσεις στη Συρία δεν δείχνουν σημάδια ύφεσης.

Τον Ιανουάριο του 2013 η Επιτροπή διοργάνωσε υψηλού επιπέδου διάσκεψη, στην οποία οι εμπειρογνώμονες του RAN συναντήθηκαν με αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής από τα κράτη μέλη για να εκπονήσουν συστάσεις σχετικά με την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού. Πρόκειται για το πρώτο βήμα για την γεφύρωση του χάσματος, μεταξύ του RAN και των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής των κρατών μελών, και η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται για την κάλυψη αυτού του κενού.

Με βάση την εμπειρία της από το RAN, η Επιτροπή:

- θα διοργανώσει μια δεύτερη υψηλού επιπέδου διάσκεψη στα μέσα του 2014·
- θα αναθέσει στο RAN να επικεντρωθεί στην υποστήριξη των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των μέτρων που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση·
- θα διάκειται ευνοϊκά στις πρωτοβουλίες των κρατών μελών για δημιουργία εθνικών βάσεων κοινής πρόσβασης – ακολουθώντας το μοντέλο του RAN, όπου είναι σκόπιμο – με σκοπό την παροχή λεπτομερέστερων κατευθύνσεων στους εθνικούς και τοπικούς αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής και για τους μη κυβερνητικούς ενδιαφερομένους·
- θα υποστηρίξει μια διάσκεψη για τους αλλοδαπούς μαχητές στη Συρία, η οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2014 υπό την αιγίδα του RAN. Η διάσκεψη αυτή θα φέρει σε επαφή αντιπροσώπους όλων των σχετικών τομέων (επιβολής του νόμου, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, κ.τ.λ.) από τις πόλεις της ΕΕ όπου οι ξένοι μαχητές προκαλούν τις περισσότερες ανησυχίες. Οι τοπικοί επαγγελματίες και οι εθνικοί εμπειρογνώμονες θα ανταλλάξουν πρακτικές και ιδέες σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να εμποδίσουν δυνητικούς μαχητές να μεταβούν στη Συρία και, μετά την επιστροφή τους, να έρθουν σε επαφή με αλλοδαπούς μαχητές.

2.4 Κατάρτιση των επαγγελματιών σχετικά με την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

Με βάση την εμπειρία από το RAN, οι τοπικοί φορείς πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι για να αναγνωρίζουν τη ριζοσπαστική συμπεριφορά. Τούτο ισχύει ιδίως για όσους βρίσκονται σε άμεση επαφή με άτομα που παρουσιάζουν κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης. Αυτοί οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή είναι κυρίως οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι εκπαιδευτικοί, οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας, οι αστυνομικοί, το προσωπικό των φυλακών και της δικαστικής επιτήρησης. Αν και οι επαγγελματίες αυτοί δεν δραστηριοποιούνται όλοι στον τομέα της ασφάλειας, η κατάρτιση και η ευαισθητοποίησή τους όσον αφορά τις ανάγκες των ατόμων που παρουσιάζουν κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης σημαίνει ότι είναι συχνά οι πλέον κατάλληλοι για να αναγνωρίζουν τα άτομα εκείνα που βρίσκονται στη διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης. Αλλά οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή δεν κατανοούν πάντα επαρκώς τη διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης ή τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να αποκριθούν σε αυτήν. Χρειάζονται συνεπώς κατάρτιση για να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν τις ενδείξεις ριζοσπαστικοποίησης, καθώς και να κρίνουν οι ίδιοι κατά πόσον είναι σκόπιμη ή όχι ενδεχόμενη παρέμβαση.

Σε όλη την Ευρώπη, έχουν ήδη αναπτυχθεί κύκλοι μαθημάτων και κατάρτισης για να βελτιωθούν η γνώση και η κατανόηση του φαινομένου από τους εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή οι οποίοι ασχολούνται με άτομα ή ομάδες κινδύνου. Όσο όμως η απειλή εξακολουθεί να εξελίσσεται, καθίσταται ολοένα και πιο σαφές ότι είναι απαραίτητη μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση τόσο εντός όσο και μεταξύ των τομέων. Μια τέτοια προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται στην υφιστάμενη κατάρτιση και να ενσωματώνει τις πλέον πρόσφατες απόψεις. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει προγράμματα κατάρτισης για ποικίλους τομείς,

άλλα όμως περιορίζουν τα προγράμματα κατάρτισης σε πιο παραδοσιακές ομάδες στόχους, όπως το προσωπικό των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των φυλακών. Οι πρόσφατες τάσεις της ριζοσπαστικοποίησης απαιτούν να επεκταθούν οι ενότητες κατάρτισης και σε άλλους τομείς, όπως στις κοινωνικές υπηρεσίες, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την εκπαίδευση.

Η Επιτροπή:

- με τη συμβολή άλλων κρατών μελών, θα αναθέσει στο RAN να καταρτίσει ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την «εκπαίδευση των εκπαιδευτών», παρέχοντας τόσο τομεακή όσο και διατομεακή κατάρτιση·
- θα αναθέσει στον RAN, όπου είναι σκόπιμο, τη διεξαγωγή των μαθημάτων κατάρτισης που έχει αναπτύξει·
- με τη βοήθεια του RAN, θα συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL) για να αναπτύξει μια ενότητα κατάρτισης για επαγγελματίες στον τομέα της επιβολής του νόμου σχετικά με το πώς να αναγνωρίζουν και να εμποδίζουν τη διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης.

2.5 Τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από την ανάπτυξη «στρατηγικών εξόδου» για να βοηθήσουν άτομα να εγκαταλείψουν τον βίαιο εξτρεμισμό

Ακόμη και κάποιος που έχει ριζοσπαστικοποιηθεί σε σημείο να ενστερνίζεται τον βίαιο εξτρεμισμό ή την τρομοκρατία μπορεί να αποκηρύξει τη βία και την ιδεολογία που την διαπνέει. Οι «στρατηγικές εξόδου» μπορούν να βοηθήσουν άτομα με ριζοσπαστική στάση να απεμπλακούν (να αποκηρύξουν τη βία χωρίς να αποποιηθούν την ιδεολογία που τη στηρίζει) και να αποριζοσπαστικοποιηθούν (να αποκηρύξουν τόσο τη βία όσο και την ιδεολογία που τη διαπνέει). Οι στόχοι των στρατηγικών αυτών κυμαίνονται από την αποτροπή των εξτρεμιστών από τη βία έως την επανένταξη στην κοινωνία των ατόμων που είχαν ριζοσπαστική στάση. Κάθε ένα από τα άτομα αυτά έχει τα δικά του κίνητρα και λογική, συνεπώς τα προγράμματα εξόδου πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις ατομικές ανάγκες.

Οι στρατηγικές εξόδου βασίζονται γενικά σε ατομική καθοδήγηση που συνίσταται σε ψυχολογική υποστήριξη και παροχή συμβουλών. Η καθοδήγηση αυτή συνδυάζεται με κοινωνική και οικονομική στήριξη για τη διευκόλυνση της επανένταξης. Οι μέντορες θα πρέπει να διαθέτουν τις ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες, να είναι επαρκώς καταρτισμένοι και να υποστηρίζονται από άλλους επαγγελματίες.

Οι στρατηγικές εξόδου θα πρέπει να ενταχθούν στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να συναρμολογούνται με τις οικογένειες και τις κοινότητες, οι οποίες είναι συχνά σε καλύτερη θέση να συμβάλουν στην αποριζοσπαστικοποίηση, με την ενθάρρυνση της συζήτησης δύσκολων θεμάτων, την προσφυγή σε βοήθεια από την ευρύτερη κοινότητα και την επαγρύπνηση για ανησυχητικές αλλαγές στη συμπεριφορά.

Οι εμπειρίες από το RAN έχουν καταδείξει ότι οι εθνικές και τοπικές αρχές θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την ενίσχυση της συνεργασίας με τις οικογένειες, βοηθώντας τις να

κατανοήσουν και να θέσουν υπό αμφισβήτηση τη ριζοσπαστικοποίηση των συγγενών τους ή, εφόσον είναι δυνατόν, να την εμποδίσουν. Η παροχή συμβουλών, οι ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές και τα τοπικά δίκτυα στήριξης μπορούν να παράσχουν σημαντική υποστήριξη σε δύσκολες περιστάσεις.

Με μια τέτοια προσέγγιση, οι στρατηγικές εξόδου πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν σε συνεργασία με ένα ευρύ φάσμα κρατικών και μη κρατικών φορέων. Αυτή η προσέγγιση είναι γνωστή ως πολυδιάστατη. Οι προσπάθειες προώθησης στρατηγικών εξόδου πρέπει να βασίζονται στη διατομεακή συνεργασία μεταξύ αρμοδίων αρχών όπως η αστυνομία, οι υπηρεσίες φυλακών και δικαστικής επιτήρησης, οι πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών, τα σχολεία, κλπ. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να υιοθετούν μακροπρόθεσμη θεώρηση, λαμβάνοντας υπόψη υποκείμενους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και να διαθέτουν ειδικούς πόρους.

Για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τέτοια προγράμματα εξόδου, η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα αναθέσει στο RAN τη συγκέντρωση γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης για την υποστήριξή τους, κατόπιν αιτήματός τους, καταρτίζοντας αποτελεσματικά προγράμματα αποριζοσπαστικοποίησης και απεμπλοκής. Η στήριξη αυτή θα περιλαμβάνει:

- τη διοργάνωση εργαστηρίων με τα κράτη μέλη σε επίπεδο ΕΕ για τη διερεύνηση διαφόρων προγραμμάτων αποριζοσπαστικοποίησης και απεμπλοκής και τη συζήτηση μηχανισμών παραπομπής για οικογένειες, κοινότητες και εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή·
- τη θέσπιση κατάρτισης για τοπικούς επαγγελματίες που βοηθούν άτομα να απεμπλακούν και να αποριζοσπαστικοποιηθούν·
- τη συνεργασία, σε κάθε αίτημα κράτους μέλους, με την κεντρική διοίκηση και τις τοπικές αρχές του, με σκοπό τη στήριξη της κατάρτισης εθνικών προγραμμάτων αποριζοσπαστικοποίησης και απεμπλοκής.

2.6 Στενότερη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα για την αντιμετώπιση προκλήσεων που παρουσιάζονται επιγραμμικά

Η σύγχρονη τεχνολογία επικοινωνιών παρέχει πρωτοφανή πρόσβαση σε πληροφορίες. Οι προωθούμενες τη ριζοσπαστικοποίηση επωφελούνται της τεχνολογίας αυτής χρησιμοποιώντας επιγραμμικά εργαλεία για να διαδώσουν αποτελεσματικότερα από ποτέ τα εμπνεόμενα από μίσος μηνύματά τους. Επιπλέον, οι σημερινοί χρήστες του Διαδικτύου μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εξτρεμιστικό υλικό από τον ιδιωτικό χώρο των σπιτιών τους. Επιπλέον, ριζοσπαστικοποιημένα άτομα μπορούν να επικοινωνούν εύκολα με άτομα που κινδυνεύουν να ριζοσπαστικοποιηθούν. Περιοδικά, όπως το *Inspire* της Αλ Κάιντα στην Αραβική Χερσόνησο το οποία δημοσιεύεται στο Διαδίκτυο, παρουσιάζει μια στρεβλή εικόνα της ζωής του τρομοκράτη. Βρίσκει κανείς εύκολα διαφημιστικά βίντεο για ομάδες όπως η Al-Shabab. Ακόμη και παραστατικά βίντεο που παρουσιάζουν πράξεις τρομοκρατίας μπορούν να βρεθούν σε δημοφιλείς καθιερωμένες διαδικτυακές πλατφόρμες.

Μπορούν να γίνουν περισσότερα ώστε η επικίνδυνη αυτή προπαγάνδα να μη διαδοθεί και να μη φθάσει στο κοινό στο οποίο απευθύνεται, καθώς και να δοθεί απάντηση σε αυτήν. Τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών συνεργάζονται σε βάση ad hoc για την απόσυρση παράνομου υλικού, αλλά δεδομένου ότι πολλοί δικτυακοί τόποι εξτρεμιστών φιλοξενούνται εκτός της ΕΕ, τούτο αποτελεί δύσκολο καθήκον. Η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων υποχρεώνει ήδη αρχές σε κάθε χώρα της ΕΕ να μεριμνούν ώστε οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων να μην περιλαμβάνουν παρότρυνση σε μίσος βάσει φυλετικής καταγωγής, φύλου, θρησκείας ή ιθαγένειας. Όλα τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της εν λόγω οδηγίας πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, μεταξύ άλλων και το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση.

Η αντιμετώπιση της εξτρεμιστικής προπαγάνδας δεν περιορίζεται απλά στην απαγόρευση ή την απόσυρση του παράνομου περιεχομένου. Πρέπει να διαδοθεί ένα θετικό και προσεκτικά εστιασμένο μήνυμα και η διάδοσή του πρέπει να είναι τόσο ευρεία ώστε να παρέχει στους ευάλωτους χρήστες του Διαδικτύου μια εύκολα προσβάσιμη εναλλακτική λύση στην τρομοκρατική προπαγάνδα.

Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να στηρίξει κράτη μέλη, τρίτες χώρες, τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών και μεμονωμένα άτομα, στις προσπάθειές τους να δημιουργήσουν θετικά επιγραμμικά αντιμηνύματα και να εμποδίσουν την πρόσβαση του κοινού σε παράνομο περιεχόμενο. Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή θα αναλάβει τις ακόλουθες δράσεις:

- Θα δημιουργήσει φόρουμ με βασικούς παράγοντες του κλάδου προκειμένου να συζητήσουν το μέγεθος του προβλήματος, τα μέτρα που λαμβάνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και τις ευκαιρίες για στενότερη συνεργασία. Οι συμμετέχοντες θα συζητήσουν ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων τρόπων που καθιστούν ευκολότερη για το κοινό την επισήμανση προσβλητικού ή δυνητικά παράνομου υλικού, την προώθηση της επιγραμμικής ανάπτυξης αντεπιχειρημάτων, καθώς και τρόπων παροχής εύκολης πρόσβασης σε εναλλακτικά μηνύματα που διεγείρουν την κριτική σκέψη. Στα πλαίσια του εν λόγω φόρουμ θα πραγματοποιηθούν τακτικές συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου και τεχνικές συνεδριάσεις, και θα υποβληθεί έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές του.
- Θα συνεχιστεί η ενθάρρυνση των κοινοτικών ομάδων, των πολιτών, των θυμάτων και των πρώην εξτρεμιστών με στόχο την ανάπτυξη αντεπιχειρημάτων. Ως μέρος αυτής της προσπάθειας, η Επιτροπή θα αναθέσει στο RAN την ανάπτυξη επιγραμμικών καινοτόμων αντεπιχειρημάτων με συμμετοχή πρώην τρομοκρατών και θυμάτων τρομοκρατίας. Στόχος είναι η παραγωγή μιας σειράς επιγραμμικών βίντεο και μηνυμάτων που απευθύνονται σε άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο. Η εμπέλεια και ο αντίκτυπος αυτών των βίντεο θα μετράται, και θα πρέπει να συνταχθεί έκθεση για την Επιτροπή και τα κράτη μέλη σχετικά με αποτελεσματικά επιγραμμικά αντεπιχειρήματα.

2.7 Στήριξη των θυμάτων ώστε να συμβάλουν στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

Τα θύματα εξτρεμιστικής βίας υφίστανται μεγάλη βλάβη και χρειάζονται στήριξη για να ανακάμψουν. Εάν τους παρασχεθεί η δέουσα υποστήριξη, ενδέχεται να επιλέξουν να καταγγείλουν τον βίαιο εξτρεμισμό και την τρομοκρατία. Ακριβώς επειδή η οδύνη τους είναι τόσο προσωπική και άμεση, αποτελούν ιδιαίτερα αξιόπιστους μάρτυρες και ο αντίκτυπος της μαρτυρίας τους είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που θα μπορούσε να πετύχει οιοσδήποτε κρατικός οργανισμός. Μπορούν να ενημερώσουν στις χώρες τους για τις πραγματικές συνέπειες της τρομοκρατίας και του βίαιου ριζοσπαστισμού και αποτελούν ένα πιο αποτελεσματικό αντίβαρο στη μονόπλευρη προπαγάνδα των εξτρεμιστών.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να βοηθήσει τα θύματα της τρομοκρατίας και της εξτρεμιστικής βίας, και σκοπεύει:

- να συνεχίσει την ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων και τη στήριξη ομάδων και δικτύων, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ·
- να χρηματοδοτεί σχέδια που δίνουν τη δυνατότητα στα θύματα να αφηγούνται τις ιστορίες τους, τόσο στο πλαίσιο της προσωπικής τους διαδικασίας ανάκαμψης, όσο ως μέρος της προσπάθειας για τη δημιουργία νέων αντεπιχειρημάτων.
- να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά την κατάσταση των θυμάτων, καθιερώνοντας την 11η Μαρτίου, κάθε έτους, ως ημέρα μνήμης των θυμάτων και οργανώνοντας εκθέσεις αφιερωμένες στις ιστορίες των θυμάτων.

2.8 Θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα ώστε να ενθαρρυνθούν οι νέοι να αντιμετωπίζουν με κριτικό πνεύμα τα εξτρεμιστικά μηνύματα

Τα άτομα είναι πιο ευεπηρεάστα κατά την εφηβεία και τα πρώτα χρόνια της ενηλικίωσής τους· πολλές από τις αξίες και συμπεριφορές που αναπτύσσουν κατά το στάδιο αυτό τις διατηρούν για σημαντικό μέρος της ζωής τους. Δεν προκαλεί συνεπώς έκπληξη το γεγονός ότι από την εξτρεμιστική προπαγάνδα κινδυνεύουν περισσότερο οι έφηβοι και οι νεαροί ενήλικες. Στο παρελθόν, οι γονείς, οι διδάσκοντες και οι κοινοτικοί ηγέτες μπορούσαν να ελέγχουν ευκολότερα την πρόσβαση σε εξτρεμιστικό υλικό. Ωστόσο, με τις νέες τεχνολογίες και τη διάδοση του εν λόγω υλικού, τούτο δεν ισχύει πλέον.

Οι νέοι συχνά χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο όταν βρίσκονται μόνοι και δεν υπάρχει κανείς άλλος πλησίον τους για να ασκήσει κριτική στο επιβλαβές υλικό. Τούτο αυξάνει τον κίνδυνο να ριζώσει το μήνυμα και να οδηγήσει τους νέους στη βία. Ενώ όμως οι νέοι μπορούν να εκτίθενται επιγραμματικά σε επιβλαβές υλικό, μπορούν επίσης να βρουν θετικά αντεπιχειρήματα. Πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ενθάρρυνση των νέων να μην παραμένουν αδρανείς αλλά σκέφτονται με κριτικό πνεύμα, να αμφισβητούν τις εξτρεμιστικές απόψεις και να τις καταρρίπτουν. Το RAN έχει προσδιορίσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και τις προσωπικές ανταλλαγές μεταξύ νέων ως βασική μέθοδο για την αύξηση της ανθεκτικότητας έναντι της εξτρεμιστικής προπαγάνδας. Η ενασχόληση με τα κοινά και η συμμετοχή σε κοινότητες βοηθά επίσης στην υιοθέτηση θετικής στάσης.

Το RAN έχει αναγνωρίσει ότι οι τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας των νέων είναι συχνά οι πλέον κατάλληλοι για να βοηθήσουν τους νέους να αναπτύξουν τις

δεξιότητες τους κριτικής σκέψης. Για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των προσπαθειών καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης, οι υπεύθυνοι των κρατών μελών για τη χάραξη πολιτικής στους τομείς της εκπαίδευσης, των μη τυπικών δραστηριοτήτων για νέους και της ασφάλειας, θα μπορούσαν να συνεργαστούν στενότερα για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προγραμμάτων.

Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή θα αναλάβει τις ακόλουθες δράσεις:

- στήριξη των κρατών μελών μέσω του προσδιορισμού και της διανομής προγραμμάτων που αποσκοπούν στην προώθηση δεξιοτήτων κριτικής σκέψης. Η ανάδειξη των αδυναμιών της εξτρεμιστικής και τρομοκρατικής προπαγάνδας θα ενθαρρύνει τους νέους να αμφισβητήσουν τις απόψεις που προβάλλονται από την εν λόγω προπαγάνδα. Η δραστηριότητα της Επιτροπής στον τομέα της γνώσης σε θέματα μέσων επικοινωνίας, στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη», παρέχει σε κράτη μέλη και εμπειρογνώμονες τρόπους συζήτησης και ανάπτυξης αποτελεσματικών εργαλείων στον τομέα αυτό.
- η χρησιμοποίηση του Erasmus+, προγράμματος της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της συνεργασίας στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες, κατά την περίοδο 2014-2020, για την κινητικότητα των σπουδαστών και των διδασκόντων και την υποστήριξη των εταιρικών σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων. Με τον τρόπο αυτό θα αυξηθούν τα επίπεδα των δεξιοτήτων, θα βελτιωθεί η ποιότητα της διδασκαλίας, θα εκσυγχρονιστούν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και, τελικά, θα βοηθηθούν οι νέοι να αναπτύξουν την ανθεκτικότητά τους σε εξτρεμιστικές απόψεις.
- η στήριξη τοπικών και κοινοτικών ομάδων εργασίας που συνεργάζονται με πρώην βίαιους εξτρεμιστές και με θύματα εξτρεμιστικής βίας, θα δείξει στους νέους ότι υπάρχει και η άλλη όψη της ιστορικής πραγματικότητας. Επίσης, η Επιτροπή θα αναθέσει στο RAN τη δημιουργία ομάδας επαγγελματιών, θυμάτων της τρομοκρατίας και πρώην τρομοκρατών την οποία θα μπορούν να αξιοποιήσουν τα σχολεία που ενδιαφέρονται να αντιμετωπίσουν τα εν λόγω θέματα σε βάθος.

2.9 Θα πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω οι τάσεις στη ριζοσπαστικοποίηση και να αξιολογηθούν οι υφιστάμενες πρακτικές

Δεν μπορούμε να αναπτύξουμε μια εύστοχα εστιασμένη απάντηση στις νεοεμφανιζόμενες προκλήσεις του βίαιου εξτρεμισμού εάν δεν κατανοήσουμε το μηχανισμό της εν λόγω διαδικασίας. Η έρευνα που πραγματοποιείται σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να προσδώσει προστιθέμενη αξία όταν στόχος της είναι η χαρτογράφηση και ανάλυση των ευρύτερων τάσεων στην ριζοσπαστικοποίηση. Η Επιτροπή χρηματοδοτεί σήμερα έρευνα σχετικά με τα κίνητρα των μεμονωμένων δραστών και τους λόγους για τους οποίους στρέφονται στη βία, τη μεταστροφή από τη μετριοπάθεια στον βίαιο εξτρεμισμό και τη δημιουργία εργαλειοθήκης για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των προγραμμάτων αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης. Απαιτείται περισσότερη έρευνα για να κατανοηθούν οι τρόποι και τα αίτια ριζοσπαστικοποίησης και αποριζοσπαστικοποίησης των ατόμων. Η εν λόγω έρευνα θα

πρέπει να εξετάσει τους ρόλους που διαδραματίζουν η ιδεολογία, οι νέες τεχνικές στρατολόγησης μέσω του Διαδικτύου, και τα πρότυπα προς μίμηση.

Για την περαιτέρω στήριξη της έρευνας η Επιτροπή:

- θα χρησιμοποιήσει το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» για τη χρηματοδότηση έρευνας σε ασφαλείς κοινωνίες, μια προσπάθεια συνεργασίας που περιλαμβάνει έρευνα σε θέματα ριζοσπαστικοποίησης και στρατολόγησης·
- θα χρησιμοποιήσει τα μέσα χρηματοδότησης της ανθεκτικότητας σε καταστροφές και της καταπολέμησης του εγκλήματος και της τρομοκρατίας (μελλοντικό Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας) για να χρηματοδοτήσει περαιτέρω έρευνα για τους τρόπους αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης·
- θα συνεργαστεί με εθνικούς φορείς διαμόρφωσης πολιτικής, το RAN και ερευνητές προκειμένου να διασφαλίσει ότι η έρευνα εξακολουθεί να είναι εστιασμένη.

2.10 Στενότερη συνεργασία με τις χώρες εταίρους για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ

Παράλληλα με τις ενέργειες που αναλαμβάνονται σε εσωτερικό επίπεδο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να προωθήσουν πρωτοβουλίες στις τρίτες χώρες, με ιδιαίτερη έμφαση σε χώρες ευάλωτες ή χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις, χώρες σε μετάβαση ή χαρακτηριζόμενες από αδύναμη διακυβέρνηση. Η αδυναμία θωράκισης έναντι της ριζοσπαστικοποίησης δεν παρατηρείται μόνο εντός των συνόρων της ΕΕ· είναι ευρέως γνωστό ότι η διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης λαμβάνει επίσης χώρα εκτός της Ένωσης, σε στρατόπεδα τρομοκρατών και σε περιοχές συγκρούσεων. Ως εκ τούτου, παράλληλα με τα εν λόγω εσωτερικά μέτρα, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις χώρες εταίρους να λαμβάνουν τα δικά τους μέτρα.

Δεδομένου ότι υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών παραμέτρων, η Επιτροπή θα συνεργάζεται στενά με την Ύπατη Εκπρόσωπο και τον συντονιστή αντιτρομοκρατικής δράσης για να εξασφαλίσει τη δέουσα ευθυγράμμιση των εσωτερικών και των εξωτερικών πτυχών της ευρωπαϊκής αντίδρασης στον τομέα της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης. Οι πτυχές αυτές πρέπει να καλύπτουν τις σωστές προτεραιότητες και να έχουν τεκμηριωθεί επαρκώς από τις διενεργηθείσες αναλύσεις κινδύνου ή άλλα εργαλεία αξιολόγησης συγκρούσεων που χρησιμοποιούνται σε τρίτες χώρες. Συγχρόνως, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις διακρατικές και διηπειρωτικές διαστάσεις των προγραμμάτων και σχεδίων αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θα αναλάβουν τις ακόλουθες δράσεις:

- Αύξηση των εξωτερικών προσπαθειών ανάπτυξης ικανοτήτων με εστίαση στην πρόληψη και αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης, και διασφάλιση της ενσωμάτωσης των εργασιών αυτών στα σχέδια δράσης και στον πολιτικό διάλογο μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων. Οι εξωτερικές εργασίες που διενεργούνται για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης καθίστανται ολοένα και σημαντικότερο

στοιχείο της ενωσιακής συνεργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχεδιάζονται περαιτέρω επενδύσεις στον τομέα αυτό, ιδίως στο πλαίσιο του μηχανισμού σταθερότητας. Η ΕΕ θα στηρίζει σχέδια για την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού (CVE) στο Κέρας της Αφρικής και τη Νότια Ασία. Προγραμματίζεται πρόσθετη χρηματοδότηση για τις δραστηριότητες αυτές στη Δυτική Αφρική. Η ΕΕ σκοπεύει επίσης να δρομολογήσει σχέδια, μέσω του διεθνούς κέντρου αριστείας για την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού, στο Άμπου Ντάμπι (International Centre of Excellence for Countering Violent Extremism - Hedaya Centre), με στόχο την ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, εσωτερικών προγραμμάτων κατάρτισης για την ανταλλαγή ειδικών δεξιοτήτων για τον κλάδο με επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην πρώτη γραμμή σε χώρες εταίρους.

- Θα τονιστούν οι δεσμοί των προγραμμάτων εκπαίδευσης και ασφάλειας που χρηματοδοτούνται από μέσα εξωτερικής βοήθειας, ώστε τα παιδιά και οι νέοι σε τρίτες χώρες να ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν κριτική σκέψη από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης και, κατά συνέπεια, να αποτραπεί το ενδεχόμενο να καταστούν θύματα της ριζοσπαστικοποίησης, της εξτρεμιστικής βίας ή της τρομοκρατίας.
- Θα στηριχθούν τα μέσα ενημέρωσης ως βασικός παράγοντας για την ενίσχυση του διαλόγου με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τις τοπικές αρχές, τους φορείς του ιδιωτικού τομέα, τους ακαδημαϊκούς κύκλους, τους περιφερειακούς ή διεθνείς οργανισμούς σε τρίτες χώρες με σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης.
- Πρόσφατα δρομολογήθηκε από το Παγκόσμιο Αντιτρομοκρατικό Φόρουμ η συμβολή στη διαμόρφωση του Global Fund for Community Engagement and Resilience. Το Ταμείο αυτό στηρίζει πρωτοβουλίες αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης σε τοπικό επίπεδο και λειτουργεί εν μέρει με ιδιωτικούς πόρους.
- Θα ενσωματωθούν στρατηγικές για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού σε παραδοσιακά εργαλεία και μέσα αναπτυξιακής συνεργασίας, ιδίως σε ευάλωτα κράτη που είναι επιρρεπή στον βίαιο εξτρεμισμό.
- Θα δημιουργήσουν εξωτερικά δίκτυα προώθησης στρατηγικών πρόληψης μεταξύ των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των πρεσβειών των κρατών μελών της ΕΕ σε περιφέρειες προτεραιότητας και θα διασφαλίσουν τη δυνατότητα των αντιπροσωπειών να εντοπίζουν ευκαιρίες για να στηρίζουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και σχέδια καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού. Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θα στηρίζουν επίσης τις αντιπροσωπείες της ΕΕ στη διερεύνηση της στάσης έναντι της ΕΕ και θα αξιολογήσουν με ποιο τρόπο λαμβάνονται τα μηνύματα της ΕΕ σε χώρες προτεραιότητας.

3. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Στην παρούσα ανακοίνωση προσδιορίζονται δράσεις που θα μπορούσαν να αναληφθούν από τα κράτη μέλη και την ΕΕ για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ύπατη Εκπρόσωπο και με τη

βοήθεια του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης, προσφέρει στα κράτη μέλη μέσα και στήριξη για τις εργασίες τους.

Η παρούσα ανακοίνωση στοχεύει επίσης να παρουσιάσει τις απόψεις της Επιτροπής με την προοπτική της αναθεώρησης της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών, η οποία θα ξεκινήσει το 2014.

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ύπατη Εκπρόσωπο και τον Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης, θα υποβάλει έκθεση για την εκτέλεση των διαφόρων δράσεων που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση στα τέλη του 2015.